

گزارش تحقق بهبود سبز در آسیای جنوب شرقی^۱

نگارش: بانک توسعه آسیایی^۲

تاریخ انتشار: مه ۲۰۲۲

محل انتشار: مانیل، فیلیپین

رفته رفته در شرایط خلاصی کشورها از همه گیری کرونا، سیاستگذاران باید تصمیم بگیرند که در پی چه نوع بهبود در اقتصاد خود هستند. آیا آن ها اقداماتی برای تقویت ساختارهای اقتصادی موجود بر می‌گزینند، به ویژه آن‌هایی که تأثیر منفی بر محیط زیست دارند؟ یا آن‌ها بحران کووید ۱۹ را فرصتی برای بازسازی خواهند دید تا پیامدهای زیست محیطی به طور قابل توجهی بهبود یابند؟

آن گونه که گزارش حاضر استدلال می‌کند، بهبود سبز در پی همه گیری برای اطمینان از آینده اقتصادی و زیست محیطی مقاوم بسیار مهم است، به ویژه در آسیای جنوب شرقی. علاوه بر آن، اقدامات سیاستی که به خوبی طراحی شده باشند همزمان می‌توانند به اهداف اجتماعی-اقتصادی و زیست محیطی دست یابند. در واقع، بدون اقدام هماهنگ برای رسیدگی به محیط زیست در حالت وجود بحران های تغییرات اقلیمی و از دست دادن تنوع زیستی، چشم انداز رشد بلندمدت منطقه ممکن است محدود شود.

رویدادهای شدید آب و هوایی و سایر چالش های زیست محیطی مرتبط با تغییرات اقلیمی و تنوع زیستی همچنان بر زندگی ها و معیشت‌ها تأثیر خواهد گذارد. در حالی که اقدامات سیاستی اخیر در این کشورها دارای عناصر مثبت زیست محیطی همانند سرمایه گذاری در زیرساخت های سبز است؛ زمینه های نگرانی همچون یارانه سوخت های فسیلی و مقررات زدایی از محیط زیست نیز وجود دارد و رویکرد بهبود سبز پس از همه گیری کووید ۱۹ برای آسیای جنوب شرقی، به ویژه در پنج کشور کامبوج، اندونزی، میانمار، فیلیپین و تایلند بسیار مهم است. از نقطه نظر گزارش حاضر بهبود سبز دارای این ویژگی ها و مزایا است:

۱ - به دلیل ارتباط رو به رشد بین محیط و سلامت انسان برای محافظت در برابر همه گیری های آینده مهم خواهد بود.

۲ - برای رسیدگی به اثرات شدید و بدتر تغییرات اقلیمی و از دست دادن تنوع زیستی در منطقه اهمیت دارد.

۳ - برای دستیابی به محرک های اقتصادی قابل توجه دارای استعدادی نیرومند است.

۱ عنوان اصلی (به زبان انگلیسی):

۴- برای تقویت نیروی رقابت بلندمدت منطقه بسیار حیاتی است. حمایت از رویکرد بهبود سبز در راهبردهای منطقه‌ای بسیار مشهود است؛ همانند انجمن ملت‌های آسیای جنوب شرقی، چارچوب بهبود جامع (دبیرخانه آسه آن ۲۰۲۰) که بر پایداری زیست‌محیطی به‌عنوان یک جزء کلیدی از روند بهبود اقتصادی منطقه پس از همه‌گیری تاکید می‌کند) و طرح واکنش و بهبود کووید ۱۹-۲۰۲۳-۲۰۲۱ زیرمنطقه مکنونگ بزرگ که شامل تمرکز بر توسعه شهرهای سالم است. با این حال، سطوح مختلفی از "سبزی" در اقدامات سیاستی اخیر در سطح کشوری مشاهده شده است. نوشته حاضر سیاست‌های اجرا شده سبز را این گونه برمی‌شمارد:

-تامین مالی زیرساخت سبز.

- تعلیق نیروگاه‌های جدید زغال‌سنگ.

- مشوق‌های بخش خصوصی برای پروژه‌های انرژی‌های تجدیدپذیر در مقیاس بزرگ .

- عوارض بر واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی پالایش شده.

- طرح تجاری سازی (محدودسازی) انتشار کربن.

- سرمایه‌گذاری در پنل‌های خورشیدی برای خانوارهای روستایی و ذخیره‌سازی باتری در مقیاس کاربردی برای انرژی‌های تجدیدپذیر.

گزارش معتقد است بر خلاف چنین رویه‌ای، سیاست‌های احتمالاً با تاثیر منفی بر محیط‌زیست آسیای جنوب شرقی شامل یارانه‌هایی می‌شوند که چنین سطوح سبزی را کاهش می‌دهند: هزینه برق تولید شده از سوخت‌های فسیلی، کاهش قابل توجه بودجه برای پروژه‌های انرژی‌های تجدیدپذیر، حمایت مالی از شرکت‌های آلاینده دولتی، لغو برخی مقررات زیست‌محیطی و گسترش اراضی برای انجام فعالیت‌های معدنی از آن قبیل اند.

گزارش برای کمک به دولت‌های آسیای جنوب شرقی در یافتن فرصت‌هایی برای رشد سبز به شناسایی پنج فرصت اولویت‌دار بر اساس پتانسیل اقتصادی و تعداد مشاغلی که می‌توان ایجاد کرد، میزان آسیب زیست‌محیطی که می‌توان با هر فرصتی معکوس کرد یا به آن رسیدگی کرد، مبادرت می‌کند. این پنج فرصت عبارتند از:

۱- کشاورزی مولد و احیاگر^۳ برای تحول در عرصه‌ها و شیوه‌های کشاورزی برای بهبود عملکرد و در عین حال افزایش سلامت اکوسیستم‌های طبیعی اطراف.

۲- توسعه پایدار شهری و الگوهای حمل‌ونقل (ترویج ساخت و سازهای شهری مترکم‌تر و با برنامه‌ریزی بهتر و سیستم‌های حمل‌ونقل عمومی).

۳- انتقال به انرژی پاک (شامل توسعه پروژه‌های انرژی تجدیدپذیر و افزایش کارایی مصرف انرژی در بخش‌های مختلف).

۴- الگوهای اقتصادی چرخه‌ای (تبدیل محصولات جانبی و جریان‌های زباله در بخش‌های مختلف تا محصولات نهایی ارزشمند، ضمن به حداقل رساندن ضایعات).

۵- اقیانوس‌های سالم و مولد (حمایت از مدیریت پایدار حیات وحش آبزیان از طریق حصول اطمینان از سطوح سیادی با قابلیت دوام بیولوژیکی).

گزارش برآورد می‌کند که استفاده کامل از پنج فرصت رشد سبز نیازمند حدود ۱۷۲ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری است که می‌تواند تا سال ۲۰۳۰ در جنوب شرق آسیا ۳۰ میلیون شغل ایجاد کند. این فرصت‌های رشد با تقریباً ۶۰ درصد اهداف توسعه پایدار سازمان ملل متحد مطابقت دارد.

بعضی از توصیه‌های سیاست کلی شامل انتشار قیمت کربن، تقویت تحقیقات در مورد فناوری‌های سبز، تشویق زنان کارآفرین به مشارکت در فرصت‌های کسب و کار سبز و مدیریت تنوع زیستی بهتر از طریق سامانه‌های داده باز (داده‌های در دسترس برای همه) است. از نقطه نظر گزارش اجرایی شدن بهبود سبز نیازمند سه گام است:

گام اول: سازوکارهایی بسازیم که بتوانند تغییر پایداری به سمت اکوسیستم‌های مقاوم پدید آورند. این امر شامل پیشرفت یکپارچه‌تری به سمت رشد سبز^۴ و همچنین فعالیت در سطح موسسات دولتی برای تعیین سطح مبادلات و مزایای محتمل از دنبال کردن سیاست‌های سبز است. این موضوع نیازمند یک رویکرد دقیق برای جمع‌آوری داده‌ها و تنظیم هدف، داشتن یک پایگاه داده‌های تلفیقی از اطلاعات عملکرد زیست‌محیطی و اثرات بالقوه است که سیاستگذاران را برای ارزیابی سیاست‌ها و برنامه‌های خاص و تعیین اهداف یاری رساند. سازمان‌های دولتی نیز ممکن است برای داشتن مهارت‌های مناسب نیازمند به ظرفیت‌سازی باشند تا برنامه رشد سبز را اجرا کنند.

گام دوم: اجرای مداخلات سیاستی هدفگذاری شده متمرکز بر پنج فرصت برای تحقق رشد سبز. مداخلات سیاستی که دولت‌ها می‌توانند برای دستیابی به هر یک از فرصت‌های سبز اجرا کنند، عبارتند از:

۱- در خصوص فرصت "کشاورزی مولد و احیاگر"، مداخلات سیاستی شامل کمک به کشاورزان برای پذیرش بیش‌تر تکنیک‌های ریزآبیاری کارآمد برای صرفه‌جویی در آب و بهبود عملکرد، مانند آبیاری بارانی و قطره‌ای به جای نظام‌های آبیاری غرقابی، به ویژه برای محصولات با ارزش بالا است.

۲- دستیابی به فرصت "توسعه پایدار شهری و الگوهای حمل و نقل"، شامل برنامه‌ریزی و اجرای مفهوم "خودروی کم‌تر"^۵ در برنامه‌ریزی و توسعه شهری برای کاهش وابستگی ساکنان شهر به خودرو و تشویق آن‌ها به پیاده‌روی، دوچرخه‌سواری یا استفاده از وسایل حمل و نقل عمومی است.

۴ Green Growth

۵ Car-Lite

۳ - تحقق فرصت "انتقال به انرژی پاک"، شامل سیاست‌هایی برای کاهش وابستگی به زغال سنگ با خرید و از دور خارج نمودن نیروگاه‌های زغال‌سنگ و همچنین مشارکت‌های دولتی و خصوصی برای ارتقای سریع انرژی‌های تجدیدپذیر است.

۴ - در ارتباط با "الگوهای اقتصاد چرخه‌ای"، اقدامات شامل ایجاد مسئولیت گسترده برای تولیدکننده در قالب چارچوبی برای ضایعات بسته بندی است که مسئولیت بزرگی را برای تصفیه یا دفع مناسب محصولات پس از مصرف و توسعه زیرساخت‌های مدیریت پسماند برای بهبود جمع‌آوری زباله‌های پلاستیکی و جلوگیری از نشت زباله‌های پلاستیکی به داخل محیط زیست متوجه تولیدکنندگان و واردکنندگان می‌نماید.

۵- و بالاخره در خصوص فرصت موسوم به "اقیانوس‌های سالم و مولد" می‌توان از برنامه‌های نوآوری در آبرزی پروری که شامل حمایت مالی برای فناوری‌های جدید (به عنوان مثال سیستم‌های مبتنی بر حس‌گر برای تغذیه میگو) و پشتیبانی فنی (به عنوان مثال انتخاب ماهی و استفاده از مواد اولیه جایگزین) می‌شود، حمایت کرد.

گام سوم: شناسایی منابع پایدار برای حمایت مالی از فرصت‌های رشد سبز. گزینه‌ها در این بخش شامل جمع‌آوری مالیات بر درآمد سبز (به عنوان مثال، مالیات کربن)؛ حذف یارانه‌های قهوه‌ای (به عنوان مثال، یارانه سوخت‌های فسیلی)؛ تحرک بخشی به امور مالی در واحدهای بخش خصوصی (به عنوان مثال، تسهیلات مالی سبز و اوراق قرضه تاثیر پایدار)؛ و اهرم مالی بین‌المللی منابع است. کشورهای آسیای جنوب شرقی به ویژه می‌توانند از تسهیلات موسوم به "تسهیلات مالی فعال‌کننده سبز آسه‌آن" به منظور دریافت وام و کمک‌های فنی برای پروژه‌های زیرساخت سبز مستقل در حمل و نقل پایدار، انرژی پاک و سیستم‌های تاب‌آور آبی بهره‌گیرند.

لازم به ذکر است که گزارش در ۷۲ صفحه و شش فصل تدوین یافته است. همچنین مباحث تحلیلی و داده‌های گزارش در قالب جداول، نمودارها و باکس‌های متعدد ارائه شده است.